

УДК 725:72.012.183(045)

С. С. Кисіль,
*магістр архітектури, НАУ*Л. М. Бармашина
кандидат архітектури

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ ПРОМИСЛОВИХ БУДІВЕЛЬ, ЩО НЕ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ЗА ОСНОВНИМ ФУНКЦІОНАЛЬНИМ ПРИЗНАЧЕННЯМ ТА БУЛИ ПІДДАНІ РЕНОВАЦІЇ

Анотація: у даній статті розглядається аналіз формування інтер'єрів приміщень промислових будівель, що не використовуються за основним функціональним призначенням та були піддані реновації й перепрофільовані у житлову чи офісну будівлю. Огляд конструктивних елементів промислової будівлі – колон, балок, ферм, великих вікон тощо, що перейшли у новостворені офісні чи житлові приміщення, та надають деякий шарм утвореному простору.

Ключові слова: реновація, занедбані промислові об'єкти, інтер'єр промислових будівель, що були перепрофільовані в офіси, готелі, квартири-студії, апартаменти.

Постановка проблеми. Після переходу у постіндустріальну епоху, в країні залишилось багато промислових будівель, розміщених у структурі міста, що не використовуються за своєю виробничою функцією, простоюють, не приносячи економіці країни прибутків. На Заході вже давно питання перепрофільовання таких промислових об'єктів зазнало апробації та була доведена вигідність такої операції. При реконструкції, модернізації та надання колишнім промисловим будівлям, нової функції, відбувається накладання простору промислової споруди на простір новоствореного об'єкту – житлових, громадських будівель або ж об'єктів масового відвідування людей – торговельно-розважальних комплексів, виставкових зал, галерей, тощо. Це яскраво виявляється в інтер'єрі новоствореної будівлі.

Метою статті є висвітлення та аналіз формування інтер'єрів, отриманих після реновації промислових будівель, що не використовуються за своїм призначенням у офіси, апартаменти, квартири-студії, номери готелів.

Аналіз попередніх досліджень. Питання архітектурно-планувальної організації простору промислової будівлі, що була піддана реновації та перепрофільована в громадські об'єкти, а в першу чергу в торговельні комплекси, було розглянуто у дисертації Супрунович Ю. О. “Об'ємно-просторова організація торговельних комплексів на основі реновації промислових будівель”, а також теоретичною базою для написання даної статті

стали дослідження проблем розвитку сучасної архітектури та містобудування таких вчених: В. А. Абизова, Ю. П. Бочарова, В. В. Куцевича, О. А. Гайдучені.

Виклад основного матеріалу. При реновації промислових будівель, що втратили свою виробничу функцію, їх аутентичний простір накладається на новостворені житлові чи громадські приміщення. Відбувається синтез двох просторів – колишньої промислової будівлі та нової – житлової чи громадської. Отже, у новоствореному житлі, офісі, готелі, тощо прочитується багато рис, пов'язаних із реновацією виробничого простору, а саме: колон, балок, ферм, великих вікон тощо, що перейшли у новостворені приміщення, та створюють їх шарм, неповторність.

Характерними рисами інтер'єрів колишніх промислових будівель є:

- великі площі - промислові будівлі мають значну ширину виробничих корпусів, досягають 36 метрів (більша глибина корпусу недоцільна, оскільки унеможливує нормативну інсоляцію виробничих процесів.) Дана характеристика створює певні особливості при перепрофілюванні виробничих будівель у житло з квартирами-студіями, апартаментами тощо, пов'язані з інсоляцією певних груп приміщень, розташованих у глибині такої квартири;
- високі стелі;
- внутрішній простір розкривається по діагоналі;
- простір невідгидної витягнутої форми;
- природне освітлення організовано по периметру будівлі;
- міцні зовнішні та внутрішні стіни;
- монолітне перекриття;
- вікна великі на всю площину стіни;
- великі відстані між колонами;
- незашиті ферми та балки, що прочитуються в інтер'єрі.

Промислові будівлі, про які йде мова в даній статті, проектувались в радянські часи та будувалася за типовими проектами. Вони є уніфікованими, тобто їх конструктивні елементи вироблені за типовими зразками на індустріальному виробництві. Несучі каркаси промислових будівель виконувались у вигляді рамних схем чи колон із сталі та залізобетону. Від зовнішнього середовища приміщення промислових будівель опоряджуються стінами з величезними вікнами. Крок крайніх та середніх колон може бути 6м, 12м та комбінованим – 6х12м, 6х18м. У зв'язку з масовим виробництвом 6-метрових стінових та віконних панелей у крайніх рядах колон переважає 6-метровий крок. Отже, основними габаритами промислових будівель, що підлягають реновації, є такі: 9х12м, 12х12м, 12х18м, 12х24м, 12х36м, 18х24м, 18х36м. Висота промислової будівлі може бути до 12 поверхів і більше. Висота поверху 3,3м; 3,6м; 4,2м; 4,8м. Колони висотою один та два поверхи в перерізі

0,4x0,4м. Багатоповерхові промислові будівлі можуть бути з близькою до квадрату сіткою колон, котра інколи розріджується на верхньому поверсі та представляє чарунковий тип. Сітка колон, як правило, приймається 6x6м і 6x9м. В окремих випадках при коридорній системі планування ширина будівлі приймається 15 м, щоб сітка колон була 6+3+6 м.

Промислові будівлі, як правило, прямокутні в плані без перепадів висот в інтер'єрі, що є необхідною умовою для функціонування виробничого обладнання.

Архітектурно-планувальна композиція інтер'єрів приміщень колишніх промислових будівель, що втратили свою виробничу функцію, визначається їх планувальною структурою, пропорціями окремих частин внутрішнього простору і їх зв'язками між собою.

Квартири-студії, апартаменти, що були створені при перепрофілюванні промислової будівлі є просторими, їх композиційну основу складає приміщення-студія з декількома спальнями, найчастіше у різних рівнях (рис.1). Весь простір квартири проглядається по діагоналі, залишається вільним від будь-яких перегородок, а зонування здійснюється за допомогою меблів і декоративних елементів – ширм, штор тощо.

Рис. 1. Квартира-студія в корпусі виробничої будівлі

У новоствореному інтер'єрі проглядаються конструктивні елементи, залишені від адаптованого виробничого простору: чавунні чи бетонні колони, металеві, інколи дерев'яні ферми, балки, що слугували для передачі ваги перекриття та промислового обладнання на колони, кількість котрих максимально зменшувалась при цьому, для отримання більш вільного простору, що є таким необхідним для виробництва (рис.2).

Рис. 2. Конструктивні елементи залишені у спадок від колишньої промислової будівлі

Бетонна підлога, сталеві віконні рами, величезні розсувні двері – все це естетика занедбаної промислової будівлі.

При реорганізації нефункціонуючої промислової будівлі необхідно правильно вирішити об'єм квартири витягнутої форми, три із чотирьох сторони якої, є темними і лише одна - освітлена великими вінами. З'являється передня-репрезентативна частина квартири, котра зроблена за принципом **open space** – (з англ. - відкритий простір); в офісах – велике робоче приміщення, де розміщується більша частина співробітників та немає закритих приміщень, функціональні зони можуть бути виділені за допомогою мобільних перегородок, подіумів; в квартирах – простір з відкритим плануванням, максимум житлового простору відводиться під “громадську зону” – гостьова-кухня-їдальня, а більш скромна частина включає окремі приватні приміщення (спальні, санвузли, кабінети, гардероби). та в якій об'єднуються кухня, їдальня та кабінет (рис.3).

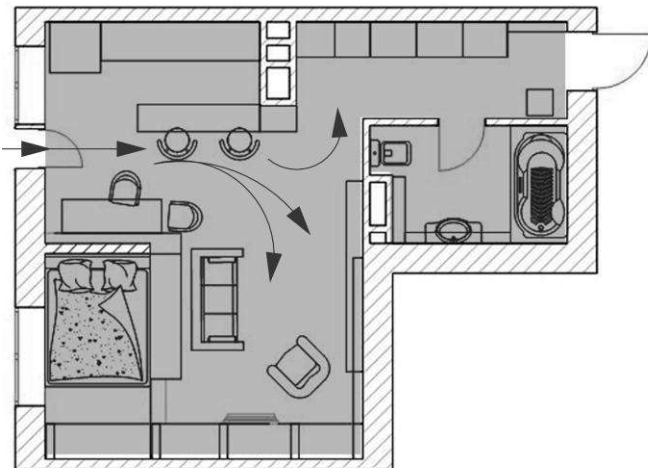

Рис. 3. Приклад вирішення квартири по принципу open space

Декор в стилі ар деко може слугувати прекрасним фоном для будь-яких дизайнерських експериментів. Чи то бути фоном для дизайнерських меблів, чи то самому виступати у ролі композиційного елементу.

Кульмінаційною, свідомо поставленою точкою в плануванні квартири, може стати виокремлення якогось приміщення, наприклад, прозорими перегородками. За допомогою лише розсувних перегородок, ширм можна швидко та легко відокремити приміщення. (рис.4).

Рис. 4. Виокремлення окремого приміщення в інтер'єрі перегородками

Скляні, злегка тоновані стіни, що оточують робоче місце, дадуть змогу хазяїну знаходитись у центрі подій. При цьому можна повністю ізолювати цей простір здвинувши штори по периметру скляних стін.

У середню частину квартири може бути зміщено робочий фронт кухні, яка не відокремлюється від просторої загальної кімнати-студії ніякими додатковими розмежувачами, окрім іноді барної стійки. У цю півострівного або острівного типу стійку часто вбудовуються й електричні плити.

Рис. 5. Півострівне розташування робочого фронту кухні

Площа отриманого перепрофільованого житла настільки велика, що дозволяє створювати змішану форму простору – **житло + бюро/ательє/арт-галереї/виставкові зали/професійні студії/майстерні** тощо. Дане житло є ідеальним для митців, підприємців, адвокатів, лікарів (рис.6).

Рис. 6. Варіанти організації приміщень для реалізації творчої діяльності в житловому просторі

Стиль такої квартири є синтезом, поєднанням конструкцій колишньої промислової будівлі та сучасних технісських, хай-теківських елементів. У даному інтер'єрі є доречним виставлення напоказ чавунних, металевих конструкцій – елементів техніцизму ХІХ століття. Інтер'єр таких апартаментів розробляється лаконічно. У його структуру вписуються конструктивні елементи, предмети меблів, декору з епохи кінця ХІХ-го початку ХХ ст. періоду розвитку промисловості. Відбувається поєднання колоритних та контрастних за своєю структурою елементів – чавунних колон, дорогих меблів виконаних в стилі арт-нуво та найновішої хай-теківської апаратури, обладнання, вбудованого, наприклад, у зістарений меблевий каркас.

Внутрішній простір апартаментів можуть зонувати як меблі, так і покриття підлоги – килими, паркет, різноманітна плитка. Наприклад, незвичайним є виділення кухонної зони металевими пластинами (антикварні чавунні плити ХІХ століття теж дуже популярні), а у житлових зонах частіше всього використовується паркет, поверх якого кладуть хутрянні шкури, невеликі однотонні килими. Хол та сходи можуть бути оздоблені полірованим каменем або мармуровою плиткою.

Кількість меблів, як правило, зводиться до мінімуму, вони ніби поглинаються великим простором. Освітлення відбувається через великі вікна на всю площину стіни. (рис.7).

Рис. 7. Трібека лофт, Манхетен, США

Мінімалізм облаштування та суворий дизайн часто компенсуються використанням виразних та дорогих, переважно натуральних матеріалів (рис. 8).

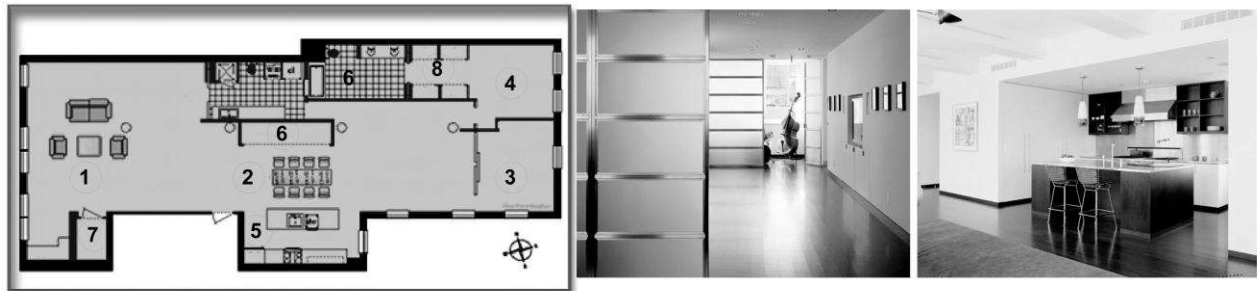

Рис. 8. Челсіа лофт, Манхетен, США

1-житлова кімната	5-кухня
2-їдальня	6-санвузол
3-спальня	7-комора
4-спальня господарів(MASTER BEDROOM)	8-гардеробна

Наприклад, меблі у домі можуть бути виконані з досить рідкого тюльпанового дерева з вишуканою текстурою чи з натуральної шкіри. Підлога в зоні кухні та їдальні може бути викладена зістареною плиткою з природного каменю.

Дивани-трансформери, як гігантські гусениці, що згинаються в різних напрямках, крісла, що нагадують лежаки, полиці для книг та апаратури з жорсткими ребрами хромованого каркасу, а все разом - характерні деталі облаштування цього незвичайного житла.

Висновки. При реновації промислових будівель, що втратили свою виробничу функцію, отримуємо синтез простору промислової будівлі, що не використовується за своїм аутентичним призначенням, на який накладається простір квартир-студій, офісів, номерів готелів, апартаментів. У результаті реновації в квартири-студії, виникає великий відкритий простір, що нараховує не одну сотню квадратних метрів, розмежувальну функцію, в якому можуть виконувати як легкі перегородки – гіпсокартонні, скляні, пластикові, так і розсувні ширми, штори, каркас меблів, дивани, декоративні елементи чи колони. Звичайно, отримане після перепрофілювання промислової будівлі велике приміщення залишають не переобтяженим, намагаючись створити перетікаючий простір, що вільно проглядається по діагоналі з одного кута в інший. Характерними рисами створеного інтер'єру є наявність у ньому елементів колишньої промислової будівлі – вікна-вітрини, незащиті металеві балки, ферми, вентиляційні короби, колони з досить великими відстанями між ними (3м, 4,8м, 6м, 9м). В отриманому просторі переважають: метал - чавун, якщо промислова будівля є історичною, скло, пластик, часто зістарена цегляна кладка, залишена в спадок після реорганізації промислової будівлі, що вважається особливим шиком. Такий тип інтер'єру є багатогранним - поєднано декілька епох, стилів, напрямів. У ньому прочитуються відголоски від колишнього виробництва, що провадилось у реорганізованій, перепрофільованій, модернізованій промисловій будівлі. Дані риси проглядаються і в конструктивних елементах, що наповнюють новостворений інтер'єр – чавунних колонах, сталевих фермах, великих вікнах у металевих рамах, високих стелях, фактурі не потинькованих цегляних стін. Це надає неординарність, шарм та неповторність створеному інтер'єру.

Література

1. Блохин В.В. Архитектура интерьера промышленных зданий. - М.: Стройиздат, 1973. - 192 с.
2. Блохин В.В. промышленная архитектура. – М.: Знание, 1974 (Новое в жизни, науке, технике. Серия “Строительство и архитектура”)
3. Житкова Н. Ю. Архітектурна типологія промислових будівель. Теорія архітектури і архітектурного проектування: Конспект лекцій – К., 2002 – 99с.
4. Сербинович П. П., Орловський Б. Я., Абрамов В. К. Архитектурное проектирование промышленных зданий. – М.: Высшая школа, 1972. – 407 с. 5. Супрунович Юлія Олександрівна. Об'ємно-просторова організація торговельних комплексів на основі реновації промислових будівель: дис... канд. архітектури: 18.00.02 / Київський національний університет будівництва і архітектури. — К., 2007.- 188с. іл. - Бібліогр.: с. 160-171.

Аннотация

В данной статье рассматривается анализ формирования интерьеров помещений промышленных сооружений, что не используются за своим функциональным назначением. Были подвержены реновации, перепрофилированы в жилищное или офисное здание. Обзор конструктивных элементов из промышленных сооружений, что перешли в новообразованные офисные или жилищные здания, и придают некоторый шарм данному пространству.

Ключевые слова: реновация, заброшенные промышленные объекты, интерьер промышленных сооружений, что были подвержены реновации, офисы, отели, квартиры-студии, апартаменты.

Annotation

The analysis of forming interiors of apartments of industrial buildings is examined in this article, which not used after the functional setting. Industrial buildings were liable of renovation and reorganized in housing or office building. Review of structural elements from industrial buildings that were passed to offices or housings buildings, and give some charm this space.

Key words: renovation, industrial buildings that became thrown, interior of industrial buildings, offices, hotels, studio apartment, apartments.